

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok alapszabályáról és finanszírozásáról

(COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD))

(2013/C 133/16)

Előadó: **Henri MALOSSE**

Társelőadók: **Georgios DASSIS, Luca JAHIER**

2012. október 10-én a Tanács, 2012. október 22-én pedig az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 304. cikkének első bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok alapszabályáról és finanszírozásáról

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság pedig az eljárási szabályzata 19. cikke (1) bekezdésének értelmében albizottságot alakított az előkészítő munkák elvégzésére.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Az európai politikai pártok finanszírozása” albizottság 2013. január 30-án elfogadta véleményét (előadó: Henri MALOSSE, társelőadók: Georgios DASSIS és Luca JAHIER).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2013. február 13–14-én tartott, 487. plenáris ülésén (a február 13-i ülésnapon) 155 szavazattal 1 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Az EGSZB az Európai Bizottsághoz és a Parlamenthez hasonlóan hangsúlyozza, hogy az Európai Unió jobb működéséhez olyan ismertebb és elismertebb politikai pártok és politikai alapítványok hangsúlyos megjelenésére van szükség uniós szinten, melyek egyben jobban képviselnék a polgárokat és közelebb is állnának hozzánk.

2. Az EGSZB támogatja az európai politikai pártok és alapítványok egységes jogállásának létrehozását, valamint működésük ellenőrzésének felülvizsgálatát a belső demokratikus működésük feltételeinek javítása céljából hatékonysági, láthatósági, átláthatósági és könyvviteli szempontból egyaránt.

3. Ezt leszögezve az EGSZB különös hangsúlyt fektet arra, hogy a fenti jogállásban részesülő pártok és alapítványok azonosuljanak az európai építkezés céljaival és annak alapértékeivel, ahogyan azokat az európai szerződések és az Európai Unió Alapjogi Chartája lefekteti.

3.1 Az európai építkezés céljait illetően az EGSZB szerint a fenti jogállásnak feltétele kellene, hogy legyen az elköteleződés a béke megerősítése mellett, valamint az államok és a népek közötti együttműködés, a gazdasági és társadalmi haladás és a polgárok jólétének az előmozdítása, valamint a szólásszabadság és a vitaszabadság demokratikus gyakorlása mellett.

3.2 Az európai szinten biztosított alapvető értékeknek való megfeleléssel kapcsolatban az EGSZB rámutat, hogy tiszteletben kell tartani az európai szerződésekben szentesített értékeket, melyeket különösen az Európai Unióról szóló szerződés preambuluma és az Európai Unió Alapjogi Chartája tartalmaz, ez

utóbbi pedig a 21. cikkében kimondja mindennemű és bármire alapozott hátrányos megkülönböztetés tiltását. A nők és férfiak közötti egyenlőségnek a fenti Charta 23. cikkében is szentesített elve egyébként a gyakorlatban is meg kell, hogy valósuljon az európai politikai pártok és alapítványok valamennyi vezetőségi testületében.

3.3 AZ EGSZB ajánlja, hogy a fent említett alapvető elvek tiszteletben tartását erősítse meg az európai jogállással rendelkezni kívánó politikai pártok és alapítványok ilyen irányú nyilatkozata is. Az Európai Parlament és különösen az Alkotmányügyi Bizottság feladata felügyelni és jelenteni az EU-szerződésekben szereplő elvek és alapjogok megsértésének eseteit.

3.4 Az EGSZB emellett emlékeztet az Európai Unió Bíróságára háruló kulcsszerepre is a fenti elvek tiszteletben tartásának ellenőrzése terén, lehetővé téve az EUB ideiglenes intézkedés iránti eljárás révén való megkeresését.

4. Az EGSZB szintén hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a már meglévő európai politikai pártokon és alapítványokon túl jöjjenek létre és bontakozzanak ki új pártok és új alapítványok is ezen a szinten, amennyiben a működési kritériumoknak, valamint az értékek tiszteletben tartásával és a reprezentativitással kapcsolatos követelményeknek megfelelnek.

4.1 A finanszírozásra való jogosultsághoz szükséges további feltételre vonatkozóan az a kritérium, mely szerint egy európai parlamenti képviselői hely elegendő feltétel lenne, nem igazán tűnik elfogadhatónak, főként mivel a választási eljárások és így a siker feltételei tagállamonként mindig erősen eltérőek.

4.2 Az EGSZB ezért olyan reprezentativitási kritériumok kijelölését javasolja, amelyek fokozottabban biztosíthatják azt, hogy ne jöjjen létre önkényes megkülönböztetés. Ennek kapcsán azt sugallja, hogy az európai polgári kezdeményezéshez megállapított kritériumok szolgáljanak mintául, valamint feltételként javasolja legalább egy millió, legkevesebb hét különböző tagállamból származó szavazat elérését a legutolsó európai választásokon.

4.3 Az európai pártok és alapítványok finanszírozása, költségvetése, valamint a nekik szánt adományok átláthatóak és nyilvánosak kell, hogy legyenek. A polgároknak joguk és kötelességük tájékoztatást kapni a finanszírozás módozatairól, valamint a pártok és az alapítványok kiadásairól. Az esetleges szankciók és/vagy a finanszírozás felfüggesztése meg kell, hogy jelenjen a sajtóban.

5. A rendeletre irányuló javaslat vizsgálatának alkalmából az EGSZB ismételten és erőteljesen rá kíván mutatni a politikai célzatú európai pártok és alapítványok, valamint az európai szinten általános érdekű (pl. gazdasági, szakszervezeti, szociális, humanitárius, kulturális, környezetvédelmi, sport- stb.) célokat követő egyesületek és alapítványok kezelése között továbbra is fennálló, sőt egyre súlyosbodó egyenlőtlenségre.

5.1 Az Európai Unióról szóló szerződés („Lisszaboni Szerződés”) 11. cikke szentesíti a részvételi demokrácia valóságát, tehát az EU nyilvánossági terében a közéleti vitákat tápláló egyesületek és alapítványok jelentőségét. Az EGSZB rámutat, hogy ezek az európai egyesületi hálózatok fokozott, sőt döntő jelentőségre tettek szert a mindenki számára elérhető internet korában. A részvételi demokrácia megtestesítőiként már most egyre növekvő, sőt életfontosságú szerepet játszanak a tájékoztatásban, a közéleti vitákban és az európai közvélemény formálásában. Ezáltal gazdagítják és hasznosan kiegészítik a képviselői politikai demokrácia intézményi struktúráját. Ez a hozzáadott érték különösen nyilvánvaló európai szinten, mivel a részvételi demokrácia sokrétű elágazásai természetes módon túllépnek az államhatárokon.

5.2 Látván a polgárok, illetve az európai politikai felelős vezetők között a válsággal párhuzamosan egyre mélyülő szakadékot, az EGSZB figyelmezteti az Európai Bizottságot egy olyan

elhízázott megközelítés hátulütőire és visszas hatásaira, amely csak az európai politikai „egyesületek” sajátos és önálló jogaira lenne tekintettel, a többi európai egyesület esetében pedig semmi hasonlót nem ismerne el. Az EGSZB különösen arra kíván emlékeztetni, hogy a politikai Európa szilárd létrejötte önmagában továbbra is elválaszthatatlan a megfelelő, hatékony és egységes jogi eszközökkel ellátott egyesületekre és szervezetekre támaszkodó polgárok és civil társadalom Európájának a megerősödésétől.

5.3 Az EGSZB ismételten kárhoztatja az európai egyesületi jogállásról szóló tervezetnek a Bizottság részéről – a Tanácson belüli politikai megegyezés elérésének nehézségére való hivatkozással – évekkel ezelőtt elhatározott visszavonását. A felhozott érvek az EGSZB szerint egy ilyen fajsúlyú kérdésben nem tűnnek sem önmagukban elfogadhatóknak, sem pedig ma a gyakorlatban ellenőrizhetőknak.

5.4 Az EGSZB szintén emlékeztet az európai jogállású társaságok létrehozása előtt tornyosuló folytonos akadályok miatt érzett aggodalmára, legyen szó a már létező jogállás – valóságos kudarcra felérő – csekély vonzerejére, vagy pedig a különböző méretű vállalatok immár jelentős száma előtt is megnyíló egyszerűsített jogállással kapcsolatos folyamatos késlekedésre és elakadásra.

6. AZ EGSZB egyébiránt emlékeztet arra, hogy – amint azt 2012. szeptember 18-i véleményében ⁽¹⁾ ki is fejtette – támogatja az európai alapítvány státútumára vonatkozó tervezetét, és kiáll amellett, hogy elkerülendő az európai politikai alapítványok helyzetéhez képest tett bármely hátrányos megkülönböztetés.

7. Miközben megerősíti egyetértését az európai politikai pártok és alapítványok egységes jogállásával, az EGSZB, figyelembe véve különböző észrevételeit és az Európai Unió által szavatolt diszkriminációmentesség elvének megfelelően, a fentiek értelmében azt várja az Európai Bizottságtól, hogy a közeljövőben nyújtson be hasonló európai rendeletet a nem politikai célú európai egyesületek jogállásáról és finanszírozásáról, valamint gyorsítsa fel az európai alapítvány státútumára vonatkozó rendelet elfogadását célzó munkálatokat.

Kelt Brüsszelben, 2013. február 13-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ HL C 351., 2012.11.15., 57. o.